

स्फियर मापदण्डहरू

तथा कोरोनाभाइरससम्बन्धी प्रतिकार्य

कोरोना भाइरस विश्वव्यापी रूपमा फैलिइरहेको छ । व्यक्ति, समुदाय, क्रियाशील मानवीय निकाय तथा स्थानीय एवं केन्द्रीय अधिकारीहरूले प्रभावित मानिसका अधिकारहरूको रक्षा गर्नका लागि सर्वोत्कृष्ट किसिमबाट कसरी प्रतिकार्य गर्लान् ?

सिकेका पाठहरूका बारेमा जानकारीको आदान-प्रदान गरौं

स्फियरले कोरोना भाइरसको प्रतिकार्यमा हालसालै प्रकट भइरहेका अभ्यास तथा प्रमाणहरूको मिलान गर्दछ र तिनको प्रचार-प्रसार गर्दछ । यदि यस दस्तावेजमा कुनै टिप्पणी छन् भने अथवा जानकारीको आदान-प्रदान गर्नका लागि कुनै उत्कृष्ट अभ्यास छन् भने, कृपया सम्पर्क गर्नुहोस् handbook@spherestandards.org.

संरचना

यस दस्तावेजमा दुई परिच्छेद छन् :

क. पहिलो परिच्छेदमा त्यस्ता आधारभूत सिद्धान्तहरू समेटिएका छन् जुन सिद्धान्तहरू सफल, समग्र कार्यक्रमकलागि महत्त्वपूर्ण छन् ।

ख. दोस्रो परिच्छेदमा निर्देशिकाका पानी आपूर्ति, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसम्बन्धी अध्यायहरूका सान्दर्भिक मापदण्ड तथा मार्ग-दर्शनहरू समेटिएका छन् ।

क. समष्टिगत अवधारणा

स्फियरले मानवीय क्रियाकलापका लागि समग्र, मानिसहरूमाथि केन्द्रित अवधारणा प्रस्तुत गर्दछ । यसमा आधारसम्बन्धी तीन अध्यायहरू अर्थात् मानवीय बडापत्र, संरक्षणसम्बन्धी सिद्धान्तहरू र मूलभूत मानवीय मापदण्डछन् र यी चार अध्यायहरूले प्राविधिक अध्यायहरूलाई पुष्टि गर्दछन् । कोरोना भाइरससम्बन्धी¹ प्रतिकार्यका लागि तीनवटा महत्त्वपूर्ण तथा व्यापक कारक तत्वहरू छन् : पहिलो, मानिसहरूलाई मानवका रूपमा हेरिनुपर्दछ, खालि विरामीका रूपमा मात्र हेरिनु हुँदैन । **मानवीय मर्यादा** निर्देशिकाभरि अन्तर्निहित छ । दोस्रो, **सामुदायिक संलग्नता** निर्णायक हुन्छ । अनि तेस्रो, कोरोना भाइरस फैलने कार्यको रोकथाममा केन्द्रित हुँदा यसले हामीलाई प्रभावित मानिसहरूका **अन्य आवश्यकताहरूलाई** विर्सने बनाउनु हुँदैन, न त व्यापक जनसङ्ख्याका दीर्घकालीन आवश्यकताहरूलाई नै हामीले विर्सन हुन्छ ।

¹ कोरोनाभाइरस कोभिड १९ का बारेमा

कोरोनाभाइरसहरू भनेका भाइरसका ठूला परिवार हुन् । हालै पत्ता लागेको कोरोनाभाइरस सर्वप्रथम हुवेई प्रान्त (चीन) मा डिसेम्बर २०१९ मा पत्ता लागेको थियो र यस कोरोनाभाइरसले कोभिड-१९ नामक रोग उत्पन्न गर्दछ । कोभिड-१९ को फलस्वरूप निमोनिया, श्वास-प्रश्वाससम्बन्धी अतितीव्र लक्षणहरूको स्वरूप, मिगौलाले काम नगर्ने र मृत्युसमेत हुन सक्दछ । सन् २०२० को फेब्रुअरी महिनाको २६ तारिखसम्ममा विश्वभर यसका करीब ८१,००० विरामीहरू भएको रिपोर्ट प्राप्त भएको छ । (स्रोत : *विश्व स्वास्थ्यसङ्गठन*)

स्फियर यस दस्तावेजको मस्यौदामा पुऱ्याउनुभएको योगदानका लागि डा. इवा पाशाप्रति धन्यवाद व्यक्त गर्दछ ।

१. मानवीय मर्यादा

स्फियर निर्देशिकाको प्रयोग गर्ने समयमा कृपया **मानवीय बडापत्रको** मर्मअनुसार यसको प्रयोग गर्नुहोस् । मानिसहरूलाई **मर्यादापूर्वक** बाँच्न पाउने अधिकार हुन्छ । संरक्षणसम्बन्धी सिद्धान्त तथा मानवीय बडापत्रका आधारभूत कुराहरू अर्थात् प्रतिकार्य कसरी सञ्चालन गर्ने भन्नेबारेमा मानिसहरूलाई सधैं संलग्न पार्ने पर्दछ भन्ने कुरालाई सधैं सम्झनुहोस् ।

यदि लक्षित सम्पूर्ण मानिसहरूलाई अलग गरिएमा, तिनको परीक्षण गरिएमा र यदि उनीहरू विरामी भएको पत्ता लागेका खण्डमा उनीहरूको उपचार गरिएमा मात्र कोरोनाभाइरससम्बन्धी प्रतिकार्य प्रभावकारी हुन्छ । यस कारणले गर्दा उपचारका लागि अगाडि आउन सड्कोच मानिरहेका हुन सक्ने मानिसहरूको पहिचान तपाईंले गर्नु आवश्यक हुन्छ । केही मानिसहरू **तिरस्कारसँग** सम्बन्धित अवस्थासहित बाँचिरहेका हुन सक्दछन् अथवा उनीहरू साँच्चिकै कोरोनाभाइरस भएको कारणले गर्दा तिरस्कार गरिन सक्दछ भनी डराएका हुन सक्दछन् । यसले आफूमाथि भेदभाव हुन नदिनका लागि विमारी लुकाउने कुरातिर यस्ता मानिसहरूलाई प्रवृत्त गराउन सक्दछ । यसले गर्दा तत्काल स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्नबाट मानिसहरूलाई रोकिरहेको हुन सक्दछ र स्वस्थकर व्यवहार अवलम्बन गर्नबाट उनीहरूलाई निरुत्साहित गरिरहेको हुन सक्दछ । त्यसकारण, सहयोग गर्ने सन्देश तथा हेरचाह उपलब्ध गराउनु महत्त्वपूर्ण हुन्छ । यस सम्बन्धमा, संरक्षणसम्बन्धी सिद्धान्तहरू १ र २ प्रत्यक्ष रूपमा सान्दर्भिक छन् किनभने तिनले मानवीय बडापत्रमा उल्लेख गरिएका तीनवटा अधिकारहरू अर्थात् मर्यादा, संरक्षण र सहयोगका अधिकारहरूलाई विस्तृत पार्दछन् ।

➔ **संरक्षणसम्बन्धी सिद्धान्त १** : संरक्षणसम्बन्धी पहिलो सिद्धान्त भनेको *मानिसहरूको सुरक्षा, मर्यादा तथा अधिकारहरूको प्रवर्धन गर्नुहोस् र उनीहरूलाई थप हानि-नोक्सानीको सामना गर्नबाट जोगाउनुहोस्* भन्ने हो । यसमा संरक्षणसम्बन्धी जोखिम, सन्दर्भको विश्लेषणको महत्त्व, संवेदनशील जानकारीमाथि कारवाही तथा संरक्षणसम्बन्धी सामुदायिक संयन्त्रहरूमा सहयोग (ती जनस्वास्थ्यका उद्देश्यहरूको विपरीत नभएका अवस्थाका हकमा) का बारेमा छलफल गरिएको छ ।

➔ **संरक्षणसम्बन्धी सिद्धान्त २** : संरक्षणसम्बन्धी दोस्रो सिद्धान्त भनेको *आवश्यकताबमोजिम र भेदभावविना निष्पक्ष सहयोगमा मानिसहरूको पहुँच हुनुपर्दछ* भन्ने हो । यस सिद्धान्तमा मानवीय सहयोग प्राप्त गर्ने अधिकार अभिव्यक्त छ । यो अधिकार भनेको मानवीय बडापत्रमा व्यक्त गरिएका स्फियरका तीनवटा अधिकारहरूमध्येको एक हो ।

२. सामुदायिक संलग्नता

कमजोर स्वास्थ्य सङ्क्रामक रोगहरू फैलनुको महत्त्वपूर्ण कारक तत्व हो । कोरोनाभाइरस थोपाहरू (droplets) बाट फैलिन्छ, त्यसकारण हात स्वस्थ हुनु यसलाई फैलनबाट रोक्नका लागि प्रमुख तत्व हो । त्यसकारण हात धुने कार्यमाथि जोड दिँदै स्वास्थ्यको प्रवर्द्धन गर्नु प्रमुख कुरा हुन्छ तर यसले त्यस समयमा मात्र काम गर्दछ जुन समयमा समुदाय पूर्ण रूपमा संलग्न हुन्छ । यस कार्यमा सञ्चार तथा निर्णय गर्ने प्रक्रियामा समुदायलाई संलग्न बनाएर विश्वास तथा आपसी समझदारी बढाउने कार्य पर्दछन् ।

स्वास्थ्य प्रवर्द्धनमा नियमित रूपमा हात धुने कार्यमाथि दिइने जोड र यस खास प्रतिकार्य-विशेषका लागि सुरक्षाका अरू उपायहरूलाई समावेश गर्ने पर्दछ । अन्य उपायको उदाहरण भनेको तपाईंले अरू मानिसहरूसँग दूरी कायम गर्नु हो ।

➔ हात धुने कार्यका लागि, **स्वास्थ्य प्रवर्धनसम्बन्धी मापदण्डहरू १.१ (स्वास्थ्य प्रवर्धन)** र **१.२ (स्वास्थ्यसम्बन्धी सामग्रीहरू)** हेर्नुहोस् ।

समुदायमा विद्यमान दृष्टिकोण तथा विश्वासहरूले या त प्रतिकार्यमा सहयोग पुऱ्याउन सक्दछन् या बाधा उत्पन्न गर्न सक्दछन् । त्यसैले यस्ता दृष्टिकोण तथा विश्वासहरूका बारेमा थाहा पाउनु र तिनलाई सम्बोधन गर्नु महत्त्वपूर्ण हुन्छन् । रोगको सङ्क्रमण हुन नदिनका लागि केही सामाजिक मान्यताहरूलाई परिवर्तन गर्नु आवश्यक हुन सक्दछ । उदाहरणका लागि, हात मिलाउने कार्यलाई प्रतिस्थापित गर्नका लागि अभिवादनका वैकल्पिक स्वरूपहरू पत्ता लगाउनु अथवा बजारहरूमा मासु काट्ने एवं जनावरहरूसँग गरिने व्यवहारका स्वरूपका बारेमा समुदायसँग मिलेर तपाईंले काम गर्नु आवश्यक हुन सक्दछ । यसरी नै खास कोभिड-१९ को रोकथाम तथा उपचारका त्यस्ता उपायहरूको पनि पहिचान गर्नुहोस् र तिनलाई प्रोत्साहित गर्नुहोस् जुन उपायहरूले समुदायमा काम गर्दछन् । यदि समुदायका घरदैलो कार्यक्रमका कार्यकर्ताहरूले सङ्क्रामित व्यक्तिहरूको पहिचान गर्दछन् अथवा यससँग सम्बन्धित कामहरू गर्दछन् भने यी कामहरू गर्नका लागि उनीहरूलाई प्रशिक्षित पार्ने पर्दछ (तल दिइएको स्वास्थ्यसम्बन्धी मापदण्ड २.१.४ पनि हेर्नुहोस्) ।

त्यसरी नै, समुदायको प्रभावकारी संलग्नताबाट **हल्ला तथा गलत जानकारीहरूको** पहिचान गर्न र तिनलाई सम्बोधन गर्न सकिन्छ । हल्ला तथा गलत जानकारीहरू खास गरी शहरहरूमा छिट्टै फैलिन्छन् । त्यसकारण, **शहरी केन्द्रहरूमा** समुदायहरू र खास सरोकार भएका समूहहरूको पहिचान गर्नु र तिनलाई संलग्न पार्नु खास गरी महत्त्वपूर्ण हुन्छन् । खास सरोकार भएका यस्ता समूहहरूमा विद्यालय, क्लब, महिला समूह अथवा ट्याक्सी चालकहरू पर्दछन् । यसमा सार्वजनिक स्थल, सञ्चारका माध्यम र प्रविधिको मदत गर्न सक्दछन् । स्वास्थ्यसेवा तथा सेवाहरूका बारेमा सही जानकारी तदारुकतापूर्वक उपलब्ध गराउनका लागि प्रविधिको प्रयोग गर्नुहोस् । दोस्रो र तेस्रो तहका स्वास्थ्य सेवाप्रदायकहरू प्रायः बढी सक्रिय हुन्छन् । त्यसैले प्राथमिक स्वास्थ्यसेवा पुऱ्याउनका लागि यी सेवाप्रदायकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नुहोस् । दोस्रो र तेस्रो तहका स्वास्थ्य सेवाप्रदायकहरूलाई सङ्क्रामक रोगहरूका लागि पूर्व-सूचना दिने तथा प्रतिकार्य गर्ने प्रणालीहरूमा संलग्न पार्नुहोस् र आफ्ना सामान्य सेवाहरू प्रदान गर्नका लागि ती सेवाप्रदायकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नुहोस् ।

➔ सामुदायिक संलग्नताका लागि, **पानी आपूर्ति, सरसफाइ र स्वास्थ्यसम्बन्धी अध्यायको परिचय** र **पानी आपूर्ति, सरसफाइ र स्वास्थ्यसम्बन्धी मापदण्ड ६ : रोगहरू फैलने कार्य र स्वास्थ्यसंस्थाहरूको परिवेशको परिचय** हेर्नुहोस् ।

➔ शहरी मार्ग-दर्शनका लागि **स्फियर भनेको के हो ? शहरी परिवेशसम्बन्धी परिच्छेद, पानी आपूर्ति, सरसफाइ र स्वास्थ्यसम्बन्धी अध्यायको परिचयका साथसाथै स्वास्थ्यसम्बन्धी अध्यायको परिचय** हेर्नुहोस् ।

३. प्रभावित समुदायका मानवीय आवश्यकता तथा मेडिकलसम्बन्धी व्यापक आवश्यकताहरू

➔ प्रभावित मानिसहरूका लागि, मनो-सामाजिक हेरचाह तथा सान्त्वना दिने हेरचाहले उनीहरूमा निजत्व तथा आवद्धताको भावना र संवेगात्मक रूपमा निको पार्ने कार्यमा महत्वपूर्ण रूपमा सहयोग पुऱ्याउँदछन् । स्वास्थ्यसम्बन्धी मापदण्डहरू २.६ र २.७ हेर्नुहोस् ।

स्फियर निर्देशिकाका स्वास्थ्यसम्बन्धी अन्य सम्पूर्ण मापदण्डहरू सान्दर्भिक रही नै रहन्छन् । यिनमा मातृ तथा प्रजनन स्वास्थ्य, सङ्क्रमण नहुने रोगहरू, चोटपटक, बाल स्वास्थ्यसेवा र अन्य सवालहरू समेटिएका छन् । ती सेवाहरूलाई प्रभावित मानिसहरू र तीभन्दा परका मानिसहरू – दुवैका लागि जारी राख्नुपर्दछ । सन् २०१४ मा पश्चिम अफ्रिकाका धेरै स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई अन्यत्र लगाइयो र इबोला प्रतिकार्यमा खटाइयो । यसले गर्दा स्वास्थ्यसेवाको सहयोगबाट वञ्चित हुने गरी अन्य सेवाहरूलाई त्यसै छोडियो । यसको फलस्वरूप मातृमृत्यु बढी र बाल्यावस्थामा खोप अपर्याप्त भए । यस कारणले गर्दा त्यसभन्दा पछिल्लो वर्षमा रोगको महामारी फैलियो र सङ्क्रमण नहुने रोग लागेका विरामीहरूले निरन्तर उपचार सेवा पाएनन् । त्यसै अलपत्र छोडिएका स्वास्थ्यकेन्द्र र क्षेत्रहरूमा मृत्युको सङ्ख्या उल्लेखनीय रहयो ।

ख. मेडिकल प्रतिकार्य.

कोरोनाभाइरससम्बन्धी मेडिकल प्रतिकार्यका बारेमा पानी आपूर्ति, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसम्बन्धी अध्यायहरूमा मार्ग-दर्शनहरू छन् ।

१ .पानी आपूर्ति, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसम्बन्धी अध्याय

कृपया मुख्य क्रियाकलाप, सूचकहरू तथा मार्ग-दर्शनका लागि टिपोटहरूलगायत स्वास्थ्य प्रवर्धनसम्बन्धी पूरै परिच्छेदमा दिइएका मार्ग-दर्शनहरूको प्रयोग गर्नुहोस् ।

➔ मापदण्ड १.१ (स्वास्थ्य प्रवर्द्धन) मा पानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित जनस्वास्थ्यका मुख्य जोखिमहरूका बारेमा मानिसहरू सचेत हुनु आवश्यक हुन्छ र उनीहरूले ती जोखिमहरूलाई कम गर्नका लागि व्यक्तिगत, घर-परिवार तथा समुदायको तहमा उपायहरू अवलम्बन गर्न सक्दछन् भन्ने कुरा आवश्यक हुन्छ ।

➔ मापदण्ड १.२ (स्वास्थ्यसम्बन्धी सामग्रीहरू) मा स्वास्थ्य, सरसफाइ, मर्यादा तथा कल्याणमा सहयोग पुऱ्याउनका लागि उपयुक्त सामग्रीहरू उपलब्ध छन् र प्रभावित मानिसहरूद्वारा तिनलाई प्रयोगमा ल्याइएको छ भन्ने कुरा आवश्यक हुन्छ ।

➔ पानी आपूर्ति, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसम्बन्धी मापदण्ड ६ (स्वास्थ्यसेवासम्बन्धी परिवेशमा पानी आपूर्ति, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य) मा भनिएको छ : स्वास्थ्यसंस्थासम्बन्धी सम्पूर्ण परिवेशहरूमा रोगहरू फैलने समयका लागि समेत पानी, सरसफाइ र स्वास्थ्यसम्बन्धी सङ्क्रमणको रोकथाम तथा नियन्त्रणसम्बन्धी न्यूनतम मापदण्डहरू कायम गर्दछन् । यो मापदण्ड कोभिड-१९ सम्बन्धी प्रतिकार्यमा प्रत्यक्ष रूपमा लागू हुन्छ र यस मापदण्डलाई पूर्ण रूपमा प्रयोगमा ल्याउनुपर्दछ । यसले पुनः स्वास्थ्यको प्रवर्द्धन तथा समुदायसँग मिलेर गर्नुपर्ने काममाथि प्रकाश पार्दछ । तलको चित्रमा महामारीको समयमा समुदायमा आधारित पानी आपूर्ति, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसम्बन्धी क्रियाकलापहरूको सङ्क्षिप्त विवरण उपलब्ध गराइएको छ । कोभिड-१९ सँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूलाई, उदाहरणका लागि हात धुने कार्यलाई लिनुपर्दछ ।

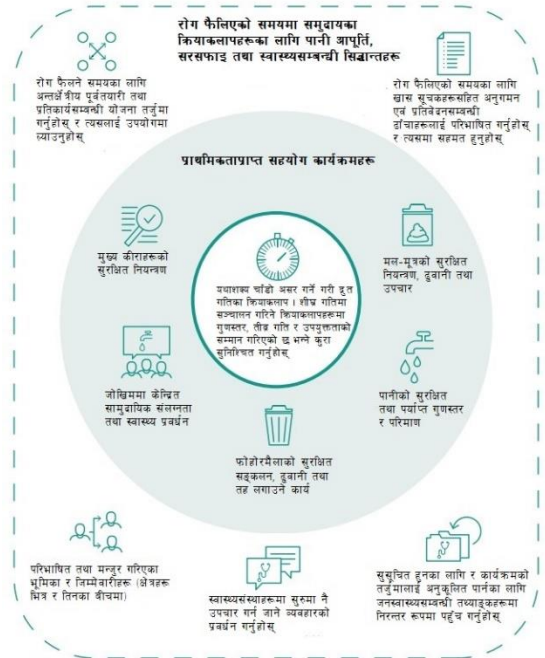
➔ स्वास्थ्यसम्बन्धी क्रियाकलापहरूका लागि, सङ्क्रामक रोगहरूसम्बन्धी मापदण्ड २.१.१ देखि २.१.४ सम्म (तल) हेर्नुहोस् ।

२. स्वास्थ्यसम्बन्धी अध्याय :

स्वास्थ्यसम्बन्धी अध्यायमा दुई परिच्छेदहरू छन् : क. स्वास्थ्य प्रणालीहरू र ख. अत्यावश्यक स्वास्थ्यसेवा ।

क. स्वास्थ्य प्रणालीहरू

राम्ररी काम गरिरहेको स्वास्थ्य प्रणालीले सङ्कटमा सम्पूर्ण स्वास्थ्यसेवालाई सम्बोधन गर्न सक्दछ जसले गर्दा ठूलो मात्राको महामारीको अवधिमा समेत स्वास्थ्यसेवासम्बन्धी अन्य गतिविधिहरू जारी रहिरहन सक्दछन् । स्वास्थ्य प्रणालीमा राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तरीय र समुदायदेखि घरपरिवारको तहसम्मका हेरविचार गर्ने मानिसहरू, सैनिक तथा निजी क्षेत्रसम्मका सम्पूर्ण तहहरू समेटिन्छन् ।

मानवीय प्रतिकार्यका लागि प्राथमिकताहरूको निर्धारण गर्नका लागि सङ्कटबाट स्वास्थ्यप्रणालीमाथि परेको प्रभावका बारेमा थाहा पाउनु महत्त्वपूर्ण हुन्छ ।

स्वास्थ्य प्रणालीसम्बन्धी परिच्छेद यसका पाँचवटै मापदण्डहरूसहित सम्पूर्ण रूपमा सान्दर्भिक छ । निम्नलिखित बुँदाहरूप्रति विशेष ध्यान दिनुपर्दछ :

- ➔ **स्वास्थ्य प्रणालीसम्बन्धी मापदण्ड १.१ (स्वास्थ्यसेवा प्रवाह)** मा उपलब्धता, स्वीकार्यता, सर्वसुलभता, समुदाय तहमा हेरविचार, उपयुक्त तथा सुरक्षित सुविधाहरू, सङ्क्रमणको रोकथाम तथा नियन्त्रणका बारेमा मार्ग-दर्शनका लागि टिपोटहरू समावेश गरिएका छन् ।
- ➔ **स्वास्थ्य प्रणालीसम्बन्धी मापदण्ड १.२ (स्वास्थ्यसेवासम्बन्धी जनशक्ति)** मा मार्ग-दर्शनका लागि टिपोटहरूअन्तर्गत खास प्रतिकार्यका लागि उपयुक्त रूपमा जनशक्तिलाई दिइने प्रशिक्षणको महत्त्वमाथि प्रकाश पाउँँ गुणस्तरमाथि मार्ग-दर्शनका लागि टिपोटहरू समावेश गरिएका छन् ।
- ➔ **स्वास्थ्य प्रणालीसम्बन्धी मापदण्ड १.३ (अत्यावश्यक औषधि तथा मेडिकल उपकरणहरूमा पहुँच)** ।
- ➔ **स्वास्थ्य प्रणालीसम्बन्धी मापदण्ड १.५ (स्वास्थ्यसम्बन्धी जानकारी)** मा रोगको निगरानीका बारेमा एक परिच्छेद छ । यसको सम्बन्ध **सङ्क्रामक रोगसम्बन्धी मापदण्ड २.१.२** (निगरानी, महामारी पत्ता लगाउने कार्य तथा शुरुमा नै प्रतिकार्य) सँग छ ।

ख. अत्यावश्यक स्वास्थ्यसेवा - सङ्क्रमण हुने रोगहरूसम्बन्धी परिच्छेद

सङ्क्रामक रोगहरूसम्बन्धी सबै चार मापदण्डहरू (स्वास्थ्यसम्बन्धी मापदण्ड २.१.१ देखि २.१.४ सम्म) अति नै सान्दर्भिक छन् । तिनमा रोकथाम (२.१.१), निगरानी, महामारी पत्ता लगाउने कार्य तथा शुरुमा नै प्रतिकार्य (२.१.२), निदान र विरामीको व्यवस्थापन (२.१.३) र महामारीका लागि पूर्वतयारी र प्रतिकार्य (२.१.४) समेटिएका छन् । निम्नलिखित बुँदाहरूप्रति विशेष ध्यान दिनुपर्दछ :

- ➔ **मापदण्ड २.१.१ (रोकथाम) :** मानिसहरूको पहुँच सङ्क्रामक रोगहरूको रोकथाम गर्नका लागि स्वास्थ्यसेवा तथा सूचनामा छ । यस मापदण्डको सम्बन्ध पछाडिको सामुदायिक संलग्नतासँग छ । मुख्य क्रियाकलाप २ मा त्रास तथा हल्लालाई सम्बोधन गरिएको छ र यसको सम्बन्ध पछाडिको समुदायलाई संलग्न पार्ने र त्यसका बारेमा थाहा पाउने कार्यसँग छ । रोकथाम तथा नियन्त्रणका उपायहरू समेटिएका मुख्य क्रियाकलाप ४ र ५ उत्तिकै महत्त्वपूर्ण छन् । जोखिमको लेखाजोखा, रोकथामका अन्तर्देशीय (intersectoral) उपायहरू, स्वास्थ्य प्रवर्द्धन र खोप (यदि यस्तो खोपको विकास गरिसकिएको छ भने, स्वीकृत कुनै पनि खोप हालसम्म विकास गरिसकिएको छैन) का बारेमा कृपया मार्ग-दर्शनका लागि टिपोटहरू पढ्नुहोस् ।
- ➔ **मापदण्ड २.१.२ (निगरानी, महामारी पत्ता लगाउने कार्य तथा शुरुमा नै प्रतिकार्य) :** निगरानी तथा प्रतिवेदन पेश गर्ने प्रणालीले शुरुमा नै महामारी फैलिएको कुरा पत्ता लगाउने कार्य र शुरुमा नै प्रतिकार्य गर्ने अवसर उपलब्ध गराउँदछ । यस मापदण्डलाई यसको समष्टिगत रूपमा हेर्नुपर्दछ । यसको सम्बन्ध स्वास्थ्य प्रणालीसम्बन्धी मापदण्ड १.५ सँग छ (स्वास्थ्यसम्बन्धी जानकारी, माथि हेर्नुहोस्) ।
- ➔ **मापदण्ड २.१.३ (निदान तथा हेरचाहको व्यवस्थापन)** । मुख्य क्रियाकलापहरू महत्त्वपूर्ण हुन्छन् । यिनमा जोखिमका बारेमा स्पष्ट जानकारी र सन्देश दिने कार्य (मुख्य क्रियाकलाप १), विरामीको व्यवस्थापनसम्बन्धी स्तरीय नियमहरू (मुख्य क्रियाकलाप २) र प्रयोगशाला तथा निदानका लागि पर्याप्त क्षमता (मुख्य क्रियाकलाप ३) पर्दछन् । दीर्घकालीन हेरचाह पाइरहेका मानिसहरूका लागि उपचारमा अवरोध आएको छैन भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने कार्य (मुख्य क्रियाकलाप ४) माथि पनि प्रकाश पारिएको छ । यस मापदण्डका निमित्त मार्ग-दर्शनका लागि महत्त्वपूर्ण टिपोटहरू हुन् : उपचारसम्बन्धी नियमहरू, श्वास-प्रश्वासको तीव्र सङ्क्रमण (जीवाणुबाट भएको दोस्रो सङ्क्रमणबाहेक भाइरल सङ्क्रमणहरूका लागि जीवाणुप्रतिरोधी औषधि (antibiotic) आवश्यक हुँदैन) र प्रयोगशालामा परीक्षण ।
- ➔ **मापदण्ड २.१.४ (महामारीका लागि पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य)** । मुख्य क्रियाकलापहरूमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य (मुख्य क्रियाकलाप १), नियन्त्रणका उपायहरू (मुख्य क्रियाकलाप २), प्रवन्धगत व्यवस्था तथा प्रतिकार्यको क्षमता (मुख्य क्रियाकलाप ३) र समन्वय (मुख्य क्रियाकलाप ४) समेटिएका छन् । मार्ग-दर्शनका लागि टिपोटहरूमा महामारीका लागि पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसम्बन्धी योजना, महामारीको नियन्त्रण, विरामीको मृत्युदर (कोभिड -१९ का लागि हालसम्म अनुमानित २ प्रतिशत) र बाल-बालिकाहरूको हेरचाह समेटिएका छन् ।

Sphere

Route de Ferney, 150 | Geneva | Switzerland

info@spherestandards.org

spherestandards.org